

KANNANOTTO

5.3.2026

Kela vaarantaa vaativan lääkinnällisen kuntoutuksen laadun ja kansalaisten yhdenvertaisuuden – Puheterapeuttiliitto vaatii välitöntä suunnanmuutosta

Suomen Puheterapeuttiliitto ry ilmaisee jyrkän vastalauseen Kelan käynnissä olevalle vaativan lääkinnällisen kuntoutuksen kilpailutukselle. Kelan valitsema linja on **puheterapeuttien ammattikunnan ja asiakkaiden perusoikeuksien kannalta kestämätön.**

Liitto on ryhtynyt laajoihin toimiin ja tehnyt kantelut **eduskunnan oikeusasiamiehelle, oikeuskanslerille, yhdenvertaisuusvaltuutetulle sekä tasa-arvovaltuutetulle** ja pyytää selvitystä **Kilpailu- ja kuluttajavirastolta (KKV)**. Lisäksi asia on viety **lapsiasiavaltuutetun toimiston** tietoon.

1. Perusteeton hintakatto polkee puheterapeuttien vaativaa asiantuntijatyötä

Kela on asettanut puheterapialle 134 euron (45 min) hintakaton, joka vastaa karkeasti vuoden 2022 hinnan keskihintaa.

- **Taloudellinen epätasa-arvo:** Hintakatto ei huomioi yritysten merkittävästi kasvaneita kuluja, puheterapeuttien palkkakehitystä tai puheterapiaan kuuluvaa laajaa **sidonnaista työtä**, kuten materiaalien valmistelua ja verkostoyhteistyötä, mikä poikkeaa muiden vaativan lääkinnällisen kuntoutuksen toteuttajien työnkuvista merkittävästi. Sidonnainen työ on olennainen osa vaikuttavaa puheterapiakuntoutusta. Yrittäjät ovat laskeneet, että arvioitu liikevaihdon pudotus voi olla jopa 20–30 %. Lisäksi kilometrikorvaukset lasketaan monissa tapauksissa vasta kuntaryhmärajalta, joka aiheuttaa pahimmillaan kuukausittain kokonaan korvaamatonta ajoa monen sadan euron arvosta.
- **Syrjivä kohtelu:** Hintakatto kohdistuu ainoana terapiamuotona puheterapiaan, mikä rikkoo **yhdenvertaisuuslain 5 §:n** velvoitetta kohdella toimijoita tasapuolisesti. Kela on ilmoittanut hintakaton syyksi puheterapiassa olevan suuren hintavaihtelun ja hintojen nousun. Puheterapeuttiliiton selvityksen mukaan vaativan lääkinnällisen kuntoutuksen osalta puheterapiapalvelussa ei kuitenkaan ole suurin hintavaihtelu, hintojen keskihajonta tai keskihinta.
- **Sukupuolivaikutukset:** Ala on noin 98 prosenttisesti naisvaltainen. Korkeasti koulutettujen naisten palkkakehityksen tietoinen polkeminen on vastoin **tasa-arvolain 4 §:n** velvoitteita.
- **Virheellinen verrokki:** Kela on perustellut hintakattoa vertaamalla puheterapeutteja fysioterapeutteihin, vaikka ammattiryhmien koulutustasossa ja sidoksisen työn määrässä on merkittäviä eroja.

2. Laadun poistaminen kriteereistä vaarantaa kuntoutuksen vaikuttavuuden

Uudessa kilpailutuksessa hinta on ainoa ratkaiseva tekijä palveluntuottajia valittaessa. Tämä tarkoittaa seuraavia asioita:

Erityisosaamisen sivuuttaminen: Pitkä täydennyskouluttautuminen ja syvä osaaminen esimerkiksi autismin, syömisvaikeuksien tai neurologisperäisten puhehäiriöiden hoidossa on tehty merkityksettömäksi.

- **Hankintalain rikkominen: Hankintalain 108 § ja 109 §** velvoittavat huomioimaan palvelun käyttäjien erityistarpeet, laadun ja jatkuvuuden. Kelan malli asettaa vastavalmistuneen ja kokeneen asiantuntijan samalle viivalle, mikä romuttaa kannustimet ammattitaidon syvälliseen kehittämiseen.
- **Eettinen kuorma:** Ammatilliset joutuvat tilanteeseen, jossa työtä ei voi enää toteuttaa laadukkaasti työmäärän kasvaessa, mikä voi johtaa työuupumukseen ja alanvaihtoon.

3. Käyntikorvausten heikennys johtaa alueelliseen eriarvoisuuteen

Kela on madaltanut kotikäyntikorvaukset 20 %:iin ja kilometrikorvaukseen, kun aiemmin käytössä oli jopa 100 %:n korotusporras.

- **Palvelukatveet:** Kuntoutuksen toteuttaminen asiakkaan arkiympäristössä (päiväkoti, koulu) muuttuu taloudellisesti kannattamattomaksi, erityisesti **haja-asutusalueilla**.
- **Lapsen edun laiminlyönti:** Kela on sivuuttanut **YK:n lapsen oikeuksien sopimuksen (LOS)** mukaisen velvoitteen arvioida päätösten lapsivaikutukset.
- **Kerrannaisvaikutukset perheisiin:** Kun terapia siirtyy vastaanotoille, vanhempien työstä poissaolot ja lasten koulupoissaolot lisääntyvät, mikä kuormittaa erityisesti vammaisten lasten perheitä. Tämä rikkoo **YK:n vammaissopimuksen** asettamia velvoitteita vastaan.

Puheterapeuttiliiton vaatimukset

Puheterapeuttiliitto on toistuvasti yrittänyt vaikuttaa Kelaan, mutta asiantuntijoiden näkemykset on sivuutettu.

Vaadimme Kelalta:

1. **Kilpailutuksen välitöntä keskeyttämistä** ja hintakaton sekä laadun poistamisen uudelleenarviointia.
2. **Lakiperusteista lapsi- ja vammaisvaikutusten arviointia** ennen hankinnan jatkamista.
3. **Avoimuutta julkiseen tietopohjaan:** Kela ei voi perustella yhden terapiamuodon hintakattoa kustannusten hillintään liittyvillä perusteilla, mikäli on myös joku muu

terapiamuoto, jonka kustannukset ja hintojen vaihteluväli on vielä korkeampi. Nyt julkisuuteen kuvatut puheterapian minimi ja maksimihinnat olivat harvinaisia poikkeuksia ja vain niiden raportointi julkisuuteen ei ole antanut oikeaa kuvaa puheterapian hinnoittelusta.

Kela ei voi viranomaisena toimia perus- ja ihmisoikeusvelvoitteiden vastaisesti (PL 22 §). Emme hyväksy sitä, että säästöjä haetaan kuntoutuksesta, joka kohdistuu puheen, kielen, kommunikaation, vuorovaikutuksen ja syömisen haasteiden kuntoutukseen. Puheterapia ei ole vain kulu, vaan kriittinen investointi lapsen ja nuoren tulevaisuuteen, osallisuuteen ja elinikäiseen toimintakykyyn. Laadukas ja asiantunteva kuntoutus arkiympäristössä rakentaa sen perustan, jolle haavoittuvassa asemassa olevan lapsen, nuoren tai aikuisen kommunikaatio, vuorovaikutus ja yhteiskunnallinen osallisuus perustuvat. Kelan lyhytnäköiset säästötoimet vaarantavat tämän perustan ja asettavat lapset eriarvoiseen asemaan, josta kertyvä inhimillinen ja yhteiskunnallinen lasku on moninkertainen saavutettuihin säästöihin verrattuna. Työmme on turvata asiakkaan etu laadukkaalla ja tuloksellisella puheterapiapalvelulla – Kela ei voi kokeilun nimissä vierittää päätöstensä seurauksia muiden maksettavaksi. Ongelmien kasaantuessa kulutkin moninkertaistuvat.

Suomen Puheterapeuttiliitto ry

Lisätietoa ja yhteydenotot:

Soile Loukusa
puheenjohtaja
Suomen Puheterapeuttiliitto ry
soile.loukusa@puheterapeuttiliitto.fi
040 730 8077

Heta Piirto
toiminnanjohtaja
Suomen Puheterapeuttiliitto ry
heta.piiirto@puheterapeuttiliitto.fi
040 505 2019